

Пише:
Небојша
Кнежић

Торонто, мај 2009.

ФЕРДИНАНД ИЗ САРАЈ'ВА, ФЕРДИНАНД У САРАЈ'ВО

ЈЕЛ' САРАЈ'ВО ГДЈЕ ЈЕ НЕКАД БИЛО

Напокон изађох из авиона Маљев компаније на релацији Торонто-Беч, ноге се укочиле, мјехур надуо, леђа уштокрлила, ма једва дочеках. Не тјешу ни што ми се на излазу мађарица-стјуардеса најљубазније смјешка, не узвраћам а што ми није у природи, јер кад ми се лијепа жена насмијешу срци ме подићу, али овај пут, ЈОК, јер "лет" је био једна од мјера Инквизиције, и промрмљах себи у браду, "никад више" и слагах као и више пута до тада!

Сјећам се када сам некад, са екскурзијама а касније трубадурски и бојемски путовао разним жељезничким колосјецима, дружећи се са рок-свирачима који би најчешће имали велике концерте у малим мјестима као што су Бреза, Пазарић, Подугови, Вареш и слично! И на тим "турнејама" неизбјежни су били клозети мјесних заједница или домова културе, као и жељезнички "чучавци" или "хале" како се одвајкада каже у Босни! Е све те рупе и шоље, ма ни близу нису "баздиле" као WC у бечкој аеродромској чекаони!

Прво сам скакућући са ноге на ногу кетио да се једна од три или четири кабине коначно ослободи а онда ушао у "пакао" смрада који се не дефинише ријечима него повраћком и сузама у очима јер ове не могу поднијети киселину која их растаче.

И док по "обављеном послу" очима трагам за мјестом гдје ћу провести слиједећа четири сата до авиона за Сарајево, у "шопу" пет метара удаљеном од "хале" уочљиве су моцарт-чоколадице, бомбоњерски паковане и турбо-фолк дискови а које "наши" махнито купују јер видим да се испред касе "отелио" ред Македонаца, Срба, Босанаца, Хрвата, Албанаца и осталих...

Свуд околу право братство и јединство, све цвате од бивших нам грађана ондашње државе. Сви од којекуда преко Беча хрле у "независне" лењирима и шестарима кантонисане родне груди! Прте, тегле, вуку, к'о некад из Трста, носе дарове несрећницима који не имадоше среће и памети да на вријеме умакну преко "црте" у мед, млијеко и благостање!

Углавном све подсећа на неку заосталу и веома ужурбану паланачку чекаоницу. Некадашња жељезничка чвор-раскрсница Винковци или Добој биле су "ниво", јесу баздиле по ракији, рогачима, сухим шљивама и јабукама из многобројних војничких кофера који су се вукли њиховим перонима и колосјецима трагајући за "брзим" и "локалцима" који ће их одвести у строге и забачене касарне. Осјетиле су се те винковачке и добојске чекаоне и на ознојене ноге и мокре капуте који се суше крај упаљених пећи у којима сагоријевају цјепанице, али то су све "љубичице" у односу на бечке "миомирисе" од којих се врти у глави и грчи у стомаку.

Тада између ресторана и чекаонице угледах стаклену кабину, замало исту у којој је сједио Ајхман када су му коначно дохакали па га судили. Унутра пушачи, опет "братство и јединство"! Они немају "вјеру", само различите марке цигарета које домангијају. Свљо из Дервенте, Митар од Фоче и Анте из Љубушког, пуше један поред другог, и све се нуде свјетским брендovima и услужно припаљују један другоме.

Фатам се ресторана, дупли, жестоки би да "млатнем" како ме срце неби издало а онда шок!!! Унутра као некада у нашим најзабитијим кафанама, димови цигарета праве облаке гушће од небеских. Извјезбани конобар хитно проналази штокрлу на коју ме посједа. "Па чему "Ајхманова" стакларница" када се у ресторанима слободно пуши!? пита се, па зато што је забрањено у чекаони, сконтах!?"

Наручујем дуплу "бозу" од четрдесет степени како би се што прије довео у нормалу. Хмм, близу ми Сарајево, само још четири сата чекања и мање од сата летења, "конобар, још један, и напуни мало више, танко брате си-паш" пантомимирам му

Он ме само попријеко погледа као некада Марија Терезија некога пажу који јој се није довољно покорно наклонио и онда сам га чекао да ми се смилује, али коначно у чаши није било ништа изнад пријашњег нивоа, хмм, знам, не гријешим, то је тај бечки-штраус валцер!

И послије трећег "дуплог" по "кајзерској" мјери и даље ме није дотакло до севаха, па сад ни тамо ни 'вамо, нит' прећ' на лимунаду нит' наставит' са алкохолним пицајзлама које се нуткају гомили јада на пропутавању а од кога фајде нема, у глави не жубори и крвоток не убрзава а сва та ујдурма кошта гомили "евра", ма као да у чаше умјесто леда сервирају дијаманте"!....

*****

"Ускоро ми за сто културно и уз осмијех сједа униформисано лице, "унпрофорац"! "bitte" понуди ме цигаретом. Прихватих.

"sprechen sie deutsche?"

"nein!" одмахнем главом па додам, "english"

"ми, но англиш, герман енд босниш"

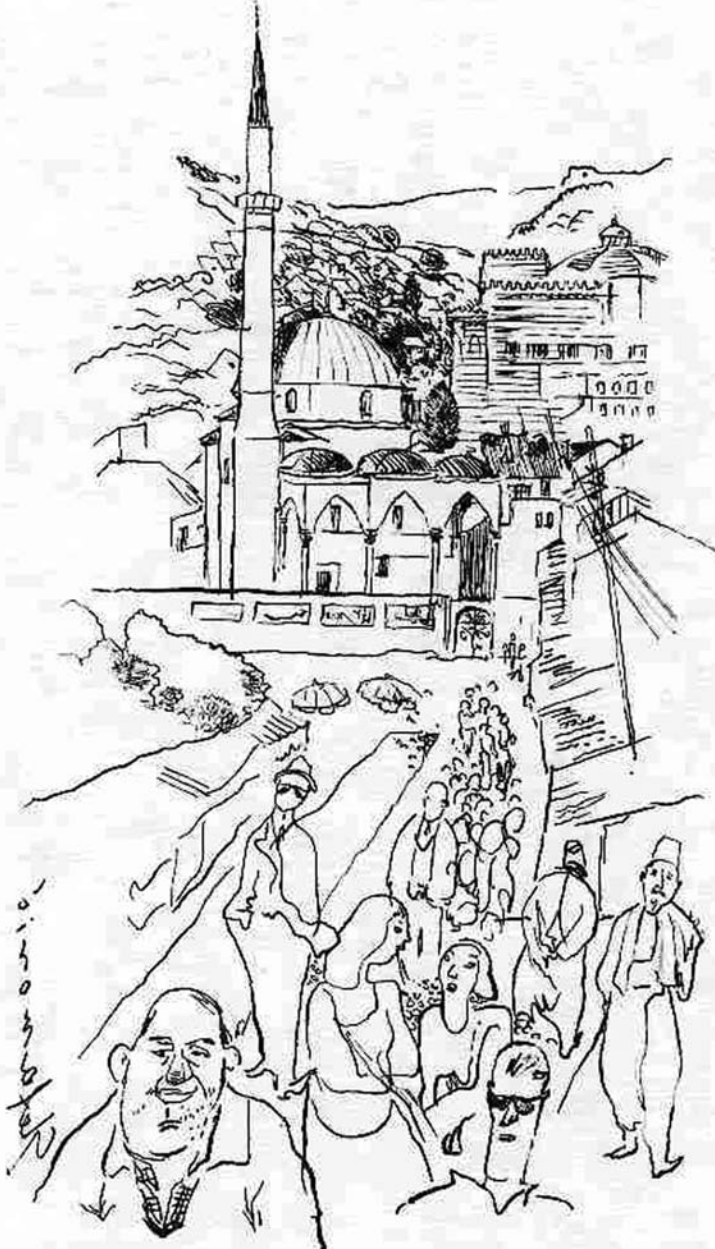
"босниш!?" изненадим се

"јаааах!" каже поносно

"ма није могуће!" исколачим очи

"Фердинанд, тако се звао, по вој-

нички изда наредбу за два" експреса" те ми намигну и из дубине војничке блузе извади пљоску чисте ракије шљивовице, тридесет јој два степена, мој број ципела, такве ме никада нису жуљале и кад их по три дана не изувам, а километре в њима прећем!

"код ових ухљупа никада не наручим више од кахве, па нисам махнит да ме деру к'о Муса јарца!" рече на чистом "босанском" језику!" а ја умало не падох са столице.

"попиј ту воду па ми додај чашу да ти наспем" рече строго официјерски.

Послије два, три добра гутљаја крв ми проради па га јарански питам" ће болан научи тако добро да причаш"!?"

"у Сарајву ахбабу, па тамо радим већ дванаест година, тамо сам к'о у својој кући, сваки други мјесец на два дана доћем овдје у Беч, 'ебаи га то ми је родно мјесто, ту су ми жена, дјеца, фамилија,, али више ти се осјећам к'о сарајлија него бечлија,, примио се тамо, одвик'о овдје"

*****

И док авион нахерено кружи изнад Игмана циљајући Бутмир, ја и Фердинанд исциједисмо и задњу кап из пљоске. Сјаранишмо се к'о два ремца када се први пут сретну у војној касарни. "сутра вече си мој гост, Зухра ће нам нешто плахо припремит"

Ма припит сам па га не хавизам,, контам да му је та Зухра кућна

помоћница или нешто тако, не алаишем баш најбоље кад се шљивком подкадим, логика ми шепала!

*****

Сутра цијели дан шетам сарајевским сокацима, загледам сваки ћошак, трудим се да уочим нешто што сам заувјек још као дијете запамтио, хоћу да се увјерим да је то још увијек тамо,, а навече са букетом мирисног цвијећа звоним на врата другог спрата једне старе аустроугарске куће у строгом центру града...

Врата ми отвара Фердинанд и док се грлимо као нарођенији, изненађујуће млада и лијепа Зухра прихвата букет цвијећа и уз најљепше ријечи добродошлице уводи ме у раскошан стан препун старог намјештаја. У њему су најмање три генерације цијели вијек и по сакупљале своје потребе, страсти, хобије, знања и умјетнине и зато је све личило на један мали музеј.

"спремиле сам Бегову чорбу, шиш-ћевап, бамију и хурмашицу,, па бујрум" рече а ја упоређујући њено и Фердинандово лице уочих двадесет година разлике!?"

"мој "Фрањо", ма тако га зовем из миља, са мном живи већ десет година, толико је како су ми и родитељи "преселили" на ахирет,, вјенчали би се али аустријски закони су строги, не можеш добити

двојно држављанство. Ја небих да изгубим своје босанско а ни он своје аустријско,, па се ево и ванбрачно добро слажемо,, само он неби дјеце,, каже "ма белај су дјеца у овај вакаат", ма и у праву је, швабе су практичне а и за нас имамо више времена" прича Зухра док срчемо кахву послије саме султанове вечере...

"ја валааа,, голем белај у гадан вакаат" велим кроз дубок уздах.

*****

Сутра поново шећем ђадама роднога града,, кад гле,, хмм,, једна "унпрофорка, зрела и пуначка, данас дефинитивно мој тип" има голем белај да "ципа" упаркира између два возила у уској улици. "инглиш" кажем "ооох,, јееех" обрадовано ће. Ципа убацујем без по муке. Већ послије пет минута сједимо у сепареу пријатног ресторанића.

"ја сам Џени из Лондона,, већ трећу годину сам овдје, "хуманитарни радови", а ти како се зовеш"? Фердинанд,, али ме можеш звати Фрањо" кажем романтично а онда се куцнемо пуним чашама и испијемо их до дна....